

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BÜLTENİ

2025 - İKİNCİ ÇEYREK

BU SAYIDA

TÜRKİYE'DE KURUMSAL
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE
OPERASYONEL EKSİKLİK

AVRUPA BİRLİĞİ
YEŞİL MUTABAKATI
GÜNCEL DURUM
DEĞERLENDİRMESİ

AVRUPA VE DÜNYADAN
GELİŞMELER

OMNIBUS SONRASI YENİ
DENGİ

GRI STANDART GÜNCELLEMESİ

EUREKA'DAN DÖNGÜSEL
DESTEK

TÜRKİYE'DEN GELİŞMELER

EMİSYON TİCARET
SİSTEMLERİNDE KÜRESEL
TRENDLER VE TÜRKİYE'NİN
KONUMU

TÜRKİYE'DE KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE OPERASYONEL EKSİKLİK

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) Türkiye'nin 115 şirketin katılımıyla gerçekleştirdiği 2025 Sürdürülebilirlik Olgunluk Anketi, Türkiye'deki şirketlerin sürdürülebilirliği stratejik olarak benimsediğini ancak uygulamada belirgin boşluklar olduğunu ortaya koyuyor. Öne çıkan bulgular:

- Şirketlerin %84'ü sürdürülebilirlik stratejilerini güncellemiş durumda
- CEO düzeyinde sahiplenme yalnızca %5,3; düzenli üst yönetim takibi %12
- Karbon ayak izi ölçümü yapanların oranı %79,6
- Bilim temelli hedef belirleyenlerin oranı %37,86
- Emisyon azaltımında en çok tercih edilen yöntemler: yenilenebilir enerji (%83,5), geri dönüşüm (%83,5), enerji verimliliği projeleri (%80,5)

Ancak döngüsel ekonomi uygulamaları sınırlı kalıyor; şirketlerin yalnızca %8,3'ü döngüsel malzeme kullanımı gerçekleştirdiğini belirtiyor. Yenilenebilir enerji kullanım oranı %10'un altında kalan şirketlerin oranı ise %45 gibi yüksek bir seviyede. Bu tablo, stratejik dönüşümün yeterince operasyonelleşmediğini gösteriyor.

AVRUPA BİRLİĞİ YEŞİL MUTABAKATI GÜNCEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ

Avrupa Yeşil Mutabakatı, 2019 yılında Avrupa Birliği'nin ekonomik kalkınmasını karbon ayak izinden ayrıştırma vizyonu ile hayata geçirildi. Mutabakat, 2050 yılına kadar iklim nötrlüğüne ulaşma hedefi doğrultusunda enerji, ulaşım, sanayi ve tarım gibi yüksek emisyonlu sektörlerde yapısal dönüşüm öngörüyor.

Ancak uygulama sürecindeki ilerlemeyi değerlendirmek amacıyla Avrupa Komisyonu'nun bilimsel birimi olan JRC (Ortak Araştırma Merkezi) tarafından yayımlanan son rapor, hedeflerle fiili durum arasındaki farkları net şekilde ortaya koyuyor. **"AB Yeşil Mutabakatı Uygulaması - Hedeflere Doğru İlerleme"** başlıklı bu çalışmada, **2019-2024 döneminde belirlenen 154 nicel hedef mercek altına alındı.**

Mevcut durumda hem umut vadeci hem de uyarıcı niteliğinde olan bu rapor hedeflerinin yalnızca 32'si planlandığı gibi ilerlerken, 64 hedefin gerçekleştirilmesi için daha hızlı adımlar gerekiyor. 15 hedefte gerileme yaşanırken, 43 hedef için yeterli veri bulunamıyor. Bu durum, hem ilerleme takibini hem de politika şeffaflığını zayıflatıyor. Bağlayıcılığı olan 87 hedef arasında da yalnızca %15'inin yolunda gittiği, %33'ünün ise hızlanmaya ihtiyaç duyduğu ifade ediliyor. Geri kalanlar içinse ya ilerleme yok ya da veri eksikliği söz konusu.

Tematik değerlendirmelere göre tablo şöyle:

İklim: 1990 yılına kıyasla %32,5 emisyon azaltımı sağlanmış olsa da, 2030 için belirlenen %55 hedefi için mevcut hızın yaklaşık iki katına çıkarılması gerekiyor.

Enerji: %42,5 yenilenebilir enerji hedefi varken, mevcut projeksiyonlar %38,6-%39,3 bandında kalıyor. Yatırım eksikliği ve uygulama gecikmeleri temel nedenler arasında.

Döngüsel Ekonomi: Kritik hammadde ve batarya yönetimi gibi alanlarda yasal çerçeve oluşsa da, birçok hedef henüz uygulama aşamasına geçemedi.

Ulaşım: Emisyonların %25'ini oluşturan ulaştırma sektöründe, emisjonsuz araçlar hâlen binek araçların yalnızca %1,2'sini oluşturması ile birlikte 3 milyon şarj noktası hedefine ulaşılması için süreçlerin üç katı gibi bir oranla hızlandırılması gerekiyor.

Gıda ve Tarım: "Çiftlikten Çatala" stratejisi sistemik dönüşüm iddiasına sahip olsa da, politika daha çok birincil üretimle sınırlı kalıyor.

Biyoçeşitlilik: Koruma altındaki habitatların büyük bölümü hâlâ elverişsiz olmakla birlikte pestisit kullanımındaki hedeflerin bir kısmı geriye gitmiş durumda.

Kirlilik: Hava kalitesinde bazı kazanımlar sağlanırken, gürültü kirliliği gibi alanlarda ilerleme çok yavaş. Su ve toprak kirliliği ile mikroplastikler konusunda ciddi veri açıkları sürüyor.

Genel tablo, Yeşil Mutabakat'ın sadece bir strateji metni değil, Avrupa'nın ekonomik yapısını yeniden şekillendirme girişimi olduğunu gösteriyor. Ancak veri eksiklikleri, yerel düzeyde direnç, yasal boşluklar ve yatırım ihtiyacı gibi yapısal zorluklar, bu dönüşümün hâlen kırılgan olduğunu ortaya koyuyor.

JRC raporu, sürdürülebilirlik politikalarının başarıya ulaşmasının yalnızca hedef belirlemekle değil, hedeflerin sahada nasıl ve ne hızla uygulandığını izlemekle mümkün olduğunu bir kez daha teyit ediyor.

AVRUPA VE DÜNYADAN GELİŞMELER

ABD'DEN CSDDD'YE KARŞI HAMLE!

ABD Senatosu'na sunulan yeni yasa tasarısı, Avrupa Birliği'nin Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi'ne (Corporate Sustainability Due Diligence Directive – CSDDD) doğrudan karşılık niteliğinde. “Prevent Regulatory Overreach from Turning Essential Companies into Targets Act” (PROTECT USA Act) isimli tasarı, Amerikan şirketlerinin AB düzenlemelerine uymasını yasaklamayı hedefliyor.

Tasari yasalarsa, ABD şirketlerinin CSDDD kapsamındaki yükümlülöklere uyması durumunda, 1 milyon dolara kadar para cezası ve üç yıl boyunca federal ihalelere teklif verme haklarının ellerinden alınması gibi yaptırımlarla karşılaşılabileceğı belirtiliyor.

Bu düzenleme, büyük şirketlerin tedarik zincirinde sürdürülebilirlik şartlarına uyma zorunluluğı getiren AB pazarındaki bağlantılarını zayıflatabileceğı gibi onların küçük ve orta ölçekli tedarikçilerini de doğrudan ve dolaylı olarak etkileyecek.

ISSB STANDARTLARI, KÜRESEL RAPORLAMA DİLİ OLUŞUYOR

Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) tarafından yayımlanan IFRS S1 ve IFRS S2 standartları, sürdürülebilirlik raporlamasında tutarlılığı ve karşılaştırılabilirliği artırmayı hedefliyor. Ancak entegrasyon ve uygulama süreci hâlâ önemli zorluklar içeriyor.

Özellikle IFRS S2 kapsamında, sera gazı (GHG) emisyonlarının ölçüm metodolojisi şirketler için büyük bir uygulama zorluğu oluşturuyor. Farklı bölgelerde faaliyet gösteren şirketler, bu standartlarla birden fazla metodolojiye bağılı kalma zorunluluğundan kurtulabiliyor. Ancak bu esneklik, veri tutarlılığı açısından belirsizlik yaratıyor ve net bir yol haritası henüz tanımlanmış değıl. Ayrıca, finansal yatırımlardan kaynaklanan (Kapsam 3, Kategori 15) emisyonların raporlanmasına yönelik düzenlemeler, özellikle finans ve yatırım sektöründeki kuruluşlar için kapsamlı bir yeniden yapılanma ihtiyacını doğuruyor.

ISSB bünyesindeki Geçiş Uygulama Grubu (TIG), uygulamadaki zorluklara rehberlik sunarken, yalnızca uygulayıcı deneyimlerini paylaşmakla yetiniyor. Yakında güncellenmesi beklenen SASB Standartları ise sektör bazlı raporlamayı derinleştirebilir. Ayrıca, biyolojik çeşitlilik ve insan sermayesi gibi alanlardaki çalışmalar, şirketleri emisyonların ötesinde ekosistem ve insan kaynağı üzerindeki etkilerini de raporlamaya yönlendirebilir.

AVRUPA YATIRIM BANKASI'NDAN 3 MİLYAR AVROLUK YEŞİL TAHVİL İHRACI

Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank – EIB), geçtiğimiz günlerde Avrupa Yeşil Tahvil Standardı (EuGBS) ile uyumlu ilk yüksek hacimli tahvil ihracını gerçekleştirdi. Toplam 3 milyar avro büyüklüğünde ve 2037 vadeli olan bu işlem, EuGBS çerçevesinde hayata geçen en büyük ihraç olma niteliğı taşıyor.

Geçtiğimiz yıl devreye giren EuGBS gönüllü bir standart olsa da içerdiği düzenlemeler oldukça katı. Tahvilden elde edilen fonların yalnızca Avrupa Birliği Taksonomisi ile uyumlu projelerde kullanılması gerekiyor. Buna ek olarak, bağımsız ikinci taraf görüşü (Second Party Opinion – SPO), etki raporlaması ve ön denetim yükümlölükleri gibi uygulamalar, bu ürünlerin şeffaflık ve hesap verebilirlik düzeyini yükseltiyor.

EIB, söz konusu tahvilin gelirlerinin tamamının EuGBS ilkeleriyle tam uyumlu projelere yönlendirileceğini açıklarken, ihraç 13 milyar avroyu aşan taleple karşılandı. İşleme yönelik talebin yaklaşık %60'ının ESG odaklı yatırımcılardan gelmiş olması, regülasyon uyumlu borçlanma araçlarının yatırım portföylerinde giderek daha fazla yer bulduğunu doğruluyor.

EIB, 2007 yılında dünyanın ilk yeşil tahvilini ihraç eden kuruluş olarak bu alandaki öncü pozisyonunu koruyor. Kurumun bu yeni ihraçla EuGBS'nin pratiğe geçiş sürecine öncülük etmesi, özel sektör ihraççıları açısından bir referans noktası oluşturuyor. Özellikle kısa vadede bu standartların özel sektör tarafından benimsenmesi bazı yapısal zorluklar içerse de, kurumsal kapasitesi güçlü aktörlerin bu alanda rekabet avantajı yakalayabileceğı değerlendiriliyor.

Orta vadede EuGBS uyumlu tahvil ihraçlarının artması beklenirken özellikle Avrupa merkezli bankalar, kamuya ait finans kuruluşları ve altyapı projeleri yürüten şirketler için bu alan; hem yatırımcı güveni sağlamak hem de AB Taksonomisi ile uyumlu sürdürülebilirlik profili sunmak açısından stratejik fırsatlar barındırıyor.

AVRUPA VE DÜNYADAN GELİŞMELER

AB, OTOMOTİV EMİSYON KURALLARINI ESNETİYOR

Sektörel uyumu gözeterek daha esnek, uygulanabilir bir geçiş stratejisi benimseyen Avrupa Birliği, otomotiv sektörüne yönelik sıkı emisyon kurallarını, ekonomik koşullar ve elektrikli araç geçişindeki zorluklar nedeniyle gözden geçiriyor. 2025 itibarıyla yeni araçlarda %15 CO₂ azaltımı hedefi, üreticiler için baskı oluşturdu ve hedefin uygulanabilirliği tartışma konusu haline geldi.

Yeni teklif, 2025-2027 arası emisyon hedeflerinin her yıl ayrı ayrı değil, üç yıllık ortalamayla değerlendirilmesini öngörüyor. Böylece bir yılda hedefin aşıldığı durumlar, sonraki yıllardaki düşük emisyonlarla dengelenebilecek. Üreticiler bu esnekliği olumlu karşılarken, bazı iklim kuruluşları bunun uzun vadeli emisyon azaltımını zayıflatabileceği görüşünde.

World Benchmarking Alliance'ın 2024 raporuna göre, önde gelen 30 otomotiv markasından yalnızca %23'ü düşük karbonlu teknolojilere yatırım taahhüdünde bulundu. Bu da sektörde dönüşüm çabalarının yetersiz kaldığını ortaya koyuyor.

AB VE BİRLEŞİK KRALLIK EMİSYON TİCARET SİSTEMLERİNİ BİRLEŞTİRİYOR

Brexit sonrası ayrı yürütülen AB ve Birleşik Krallık Emisyon Ticaret Sistemleri (ETS), karbon fiyat farkları ve ticaret yükleri nedeniyle sorun yaratıyordu. 19 Mayıs 2025'teki zirvede, bu sistemlerin birbirine bağlanması kararlaştırıldı. Bu birleşmeyle, Birleşik Krallık'tan AB'ye ihracat yapan şirketlerin yıllık yaklaşık 800 milyon sterlinlik SKDM yükü ortadan kalkacak. UK ETS'nin daha küçük ve dalgalı yapısı, AB ETS ile birleşerek daha öngörülebilir ve istikrarlı bir karbon piyasasına dönüşecek; bu da sanayi yatırımları için güvenli bir zemin sağlayacak.

Anlaşma ayrıca, karbon fiyatlarının uyumlu hale gelmesini sağlayarak hidrojen, karbon yakalama ve biyogaz gibi alanlara yapılacak yatırımların önünü açacak. Birleşik Krallık'ın CO₂ depolama altyapısı AB şirketlerine açılarak maliyetlerde %28'e varan tasarruf sunacağı öngörülüyor. Karbon kaçacağını önlemek için kapsanan sektörler ise net olarak tanımlanacak.

AB kuralları ve Birleşik Krallık iç hukuku arasında dengeli bir çerçevede şekillenen bu karar, Brexit sonrası parçalanmış karbon piyasalarını yeniden birleştirerek karbonu ortak bir değer birimine dönüştürme yönünde stratejik bir adım niteliği taşıyor.

FRANSA'DAN CSRD ERTELEME GİRİŞİMİ

Fransa Senatosu, Avrupa Birliği'nin Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'ne (Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD) yönelik yükümlülüklerin ertelenmesini öngören bir yasa önerisini kabul etti. Teklif yasalaşırsa, ikinci dalga kapsamındaki büyük ölçekli özel şirketler, örneğin 250'den fazla çalışanı ve 40 milyon Euro üzerinde cirosu olan kuruluşlar, sürdürülebilirlik raporlamasına 2026 yerine 2030'da başlayacak.

CSRD'nin kapsamı şu şekilde dalgalar hâlinde genişliyor:

- İlk dalga: Halka açık büyük şirketler – 2024 verileriyle 2025'te raporlamaya başladı.
- İkinci dalga: Büyük ölçekli özel şirketler – 2026'da başlaması planlanıyor.
- Üçüncü/dördüncü dalga: KOBİ'ler ve AB dışında merkezli olup AB'de faaliyet gösteren şirketler – ilerleyen yıllarda kapsam dâhiline girecek.

Fransa'nın önerisi kabul edilirse bu takvim en az dört yıl ötelenmiş olacak. Bu gelişme, CSRD'nin özel sektörü iklim risklerine daha hızlı adapte etme hedefini zayıflatabilir. Özellikle 2030'un AB iklim hedefleri açısından kritik bir eşik olduğu düşünüldüğünde, bu tür ertelemeler, sadece Avrupa'da değil, bu şirketlerin tedarik zincirinde yer alan Türk firmalar için de uyum baskısının yavaşlaması anlamına geliyor. Ancak bu durum aynı zamanda sürdürülebilirlik dönüşümünün hızını azaltma riski de taşıyor.

DEUTSCHE BANK'A GREENWASHING CEZASI

Deutsche Bank'ın varlık yönetim iştiraki DWS, yatırım ürünlerinde ESG kriterlerine dair yanıltıcı beyanlarda bulunduğu gerekçesiyle Almanya'da 25 milyon euro para cezasına çarptırıldı. Almanya'nın mali denetim otoritesi BaFin tarafından yürütülen ve iki yılı aşkın süredir devam eden soruşturma sonucunda alınan bu karar, Avrupa'da bugüne kadar verilen en yüksek greenwashing yaptırımı olarak kayda geçti. Soruşturma, DWS'nin yönettiği bazı yatırım fonlarının sürdürülebilir yatırım kriterlerine gerçekten uyup uymadığına dair kamuoyuna yaptığı açıklamaların gerçeği yansıtmadığı iddialarına dayanıyordu.

Aynı gerekçeyle DWS, 2023 yılında ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC) tarafından da 19 milyon dolar cezaya çarptırılmıştı. SEC'in soruşturmasında, DWS'nin "ESG entegre" olarak tanımladığı bazı fonların gerçekte bu kriterleri sistematik biçimde uygulamadığı tespit edilmişti.

OMNİBUS SONRASI ESG RAPORLAMASINDA YENİ DENGİ

2025 başında yayımlanan Omnibus Teklifi, Avrupa'daki sürdürülebilirlik raporlamasında sadeleştirme ve erteleme adımlarıyla yeni bir sayfa açtı. CSRD (Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi), EU Taksonomisi ve CSDDD (Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi) gibi temel düzenlemelerde, özellikle orta ölçekli işletmelere yönelik yük azaltıcı bir yaklaşım benimsendi. Bu değişiklikler, ESG raporlamasının geri plana atılması sonucunu doğursa da daha gönüllü ve stratejik bir sürece dönüşmesini beraberinde getirdi.

Coolset'in 250'den fazla orta ve büyük ölçekli şirketle yapılan birebir görüşmeler ile hazırladığı Post-Omnibus Market Pulse Report çalışmasına göre, şirketlerin %90'ı ESG raporlamasını sürdürme niyetinde. Kuruluşların %67'si CSRD kapsamında kalmaya devam ederken, %14'ü daha basit ve düşük maliyetli bir yapı sunan VSME sistemine geçmeyi planlıyor. ESG raporlamasından tamamen çekilmeyi düşünenlerin oranı ise sadece %10.

Bu eğilim, ESG'nin yalnızca yasal bir zorunluluk değil; aynı zamanda yatırımcı güveni, müşteri bağlılığı ve tedarik zinciri entegrasyonu açısından stratejik bir araç olduğunu ortaya koyuyor. Şirketlerin %85'i, gönüllü ESG raporlamasının yatırımcılar ve iş ortakları nezdinde hâlâ yüksek önemde olduğunu belirtiyor. Büyük kuruluşlar, tedarik zincirinden veri toplamayı sürdürdükçe, orta ölçekli şirketler üzerindeki dolaylı baskı da devam ediyor.

Şirketlerin ESG raporlamasını sürdürmesinin başlıca nedenleri arasında; ESG'nin iş stratejilerine entegre olması (%33), gelecekteki düzenlemelere hazırlık isteği (%28) ve paydaşlarla güven ilişkisini koruma çabası (%13) öne çıkıyor.

Yeni dönemde, şirketlerin daha esnek ama hedef odaklı bir raporlama yaklaşımı benimsediği görülüyor. Ayrıca, süreç verimliliğini artırmak isteyen işletmeler otomasyon ve dijital raporlama araçlarına yönelerek manuel süreçleri azaltmayı hedefliyor.

GRI, İKİ STANDARDINI GÜNCELİYOR

GRI, iklim (GRI 102) ve enerji (GRI 103) tematik raporlama standartlarını güncelledi. 1 Ocak 2027'de yürürlüğe girecek yeni standartlar, daha kapsamlı ve bağlamsal bilgi sağlamayı amaçlıyor.

İklim standardı (GRI 102) GRI 305'in yerine geçecek olup, 1,5°C hedefiyle uyumlu iklim stratejilerini, bütçeyi, yönetişimi ve iş süreçlerine entegrasyonu raporlamayı zorunlu kılıyor. Adil geçiş kapsamında, dönüşümün çalışanlar üzerindeki etkileri detaylandırılacak, karbon kredileri ve giderimlerin çevresel/sosyal etkileri açıklanacak.

Önceki GRI 302'nin yerini alacak enerji standardı (GRI 103) ise enerji tüketimi/üretimi, değer zincirinde enerji kullanımı, enerji yoğunluğu ve tüketim azaltımını kapsıyor. Şirketlerin enerji politikalarının yenilenebilir enerjiye katkıları da açıklanacak.

Mevcut enerji ve emisyon standartları 31 Aralık 2026'da yürürlükten kalkacak. Yeni standartlar Nisan'da yayımlanacak, Mayıs'ta ise pilot uygulamalara başlanacak.

EUREKA'DAN DÖNGÜSEL EKONOMİYE ULUSLARARASI DESTEK

Hükümetler arası araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) fonlama ağı EUREKA, döngüsel ekonomi alanında uluslararası iş birliklerini teşvik etmeyi amaçlayan "Call for Circular Value Creation" başlıklı yeni bir çağrıda bulundu. Çağrı kapsamında, Türkiye'nin de dâhil olduğu 17 ülkenin kamu kurumları ve fonlayıcı kuruluşları, en az iki ülkeden ortaklı projelere mali destek sağlayacak.

Geri dönüşümle sınırlı olmayan bu çağrı; tamir edilebilir ve modüler ürün tasarımlarından yeniden kullanım ve kiralama gibi iş modellerine, sektörler arası dijital çözümlerden gelişmiş üretim teknolojilerine kadar geniş bir kapsama sahip. Başvurular KOBİ'lerden büyük ölçekli işletmelere, üniversitelerden belediyelere kadar farklı kurumlardan yapılabilir.

Ortak arayışında olan kuruluşlar için 12 Mayıs – 30 Eylül tarihleri arasında düzenlenen Brokerage Event, proje eşleştirme ve birebir görüşmeler için fırsat sunuyor. Ayrıca 22 Mayıs'taki webinar, çağrıya dair tüm detayları öğrenmek isteyenler için önemli bir buluşma olacak. Türkiye, başvuru sayısında ikinci sırada yer alarak uluslararası iş birliğine olan yüksek ilgisini ortaya koydu.

TÜRKİYE'DEN GELİŞMELER

ULUSLARARASI ENERJİ AJANSINDAN ELEKTRİK RAPORU

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) yayımladığı yeni rapor, 2025-2027 döneminde küresel elektrik talebinin yıllık %4 artarak 3.500 TWh büyüyeceğini öngörüyor. Bu artışın %85'i Çin, Hindistan ve Güneydoğu Asya'dan gelirken; elektrikli araçlar, veri merkezleri ve ısı pompaları gibi yeni teknolojilerle ileri ekonomilerde de elektrik kullanımı yeniden yükseliyor. Tüm yeni talebin düşük emisyonlu kaynaklardan karşılanacağı belirtilirken, güneş enerjisinin 2027'ye kadar küresel arzın %10'unu oluşturması bekleniyor.

Bu küresel eğilimler Türkiye için de doğrudan önem taşıyor. Ekonomik büyüme, sanayileşme, artan nüfus ve klima kullanımındaki yükseliş, elektrik talebinin önümüzdeki yıllarda ülkemizde de ivme kazanacağını gösteriyor. Türkiye'nin yenilenebilir enerji yatırımları, özellikle rüzgâr ve güneş enerjisinde artış eğiliminde. Güneş enerjisinde maliyet düşüşleri ve lisanssız üretimi teşvik eden düzenlemeler bu ivmeyi daha da güçlendirebilir.

Elektrik yoğun sektörlerin ağırlıkta olduğu Türkiye sanayisi için, sürdürülebilir enerji kullanımı sadece çevresel değil, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve SKDM gibi düzenlemeler ışığında ekonomik rekabet gücü açısından da kritik. Aşırı hava olayları, arz-talep dengesizlikleri ve şebeke dalgalanmalarına karşı enerji depolama çözümleri, akıllı şebekeler ve talep yönetimi uygulamaları öne çıkıyor.

Son olarak, kur baskıları ve ekonomik dalgalanmalar enerji yatırımlarında finansmana erişimi zorlaştırırsa da, istikrarlı ve öngörülebilir enerji politikaları, özel sektör yatırımlarının devamı için belirleyici olacak. YEKA ihaleleri ve destek mekanizmalarının sürdürülebilir dönüşüm sürecini hızlandırması bekleniyor.

BAKANLIK SEKTÖRLERE MEVCUT EN İYİ TEKNİK TEBLİĞLERİNİ TANITTI

Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği, sanayi kaynaklı emisyonları kaynağında azaltmayı ve çevresel sürdürülebilirliği hedefliyor. Enerji üretimi, metal işleme, mineral üretimi, kimya ve atık yönetimi gibi sektörlerdeki tesisler, belirlenen kriterlere göre değerlendirilecek ve "Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi" alacak. Bu belge, tesisleri MET uyum seviyesine göre A'dan F'ye sınıflandırıyor. Yeni tesisler en az D, mevcut tesisler ise 2028'e kadar F, 2030'a kadar D seviyesini sağlamak zorunda. Süreci çevresel uzmanlar ve bağımsız doğrulama kurumları yönetecek.

7 Mayıs 2025'te Ankara'da gerçekleşen "Endüstriyel Emisyonların Yönetimi ve MET Tebliğ Taslakları İstişare Toplantısı"nda, Bakanlık tarafından hazırlanan MET taslakları sektör temsilcilerine sunuldu. Toplantıda, sanayi tesislerinin çevresel performansını artırmaya yönelik teknikler ve emisyon sınır değerleri ele alındı; sektör temsilcileri görüşlerini ve uygulamadaki olası zorlukları paylaştı.

İŞ BANKASI'NDAN BİLİM TEMELLİ İKLİM GEÇİŞ PLANI

Türkiye İş Bankası, 2050 yılına kadar net sıfır emisyona ulaşma hedefini somut adımlarla destekleyen "İklim Geçiş Planı"nı yayımladı. Net-Sıfır Bankacılık İttifakı (Net-Zero Banking Alliance – NZBA) üyesi olan banka, karbon yoğun sektörler için hazırladığı geçiş senaryolarıyla NZBA kriterlerini karşılayan ilk Türk bankası oldu.

Planın ana yapı taşları:

- Kapsam 1 ve 2 emisyonlarda 2026'ya kadar operasyonel karbon nötrlük hedefi
- 2018 baz yılına göre %79 operasyonel emisyon azaltımı
- 2024 itibarıyla elektrik tüketiminde %100 yenilenebilir enerji geçişi
- Tedarik zincirinde (Kapsam 3) sürdürülebilir uygulamalar ve veri kalitesini artırma çalışmaları
- Kredi portföyü için 2030 yılına kadar belirlenen sekiz sektöre özel emisyon azaltım yol haritaları (Elektrik Üretimi, Çimento, Demir ve Çelik, Alüminyum, Gayrimenkul, Petrol ve Gaz, Kara Yolu Yük Taşımacılığı, Tarım)

Banka ayrıca 2040 yılına kadar kömür yatırımlarından tamamen çıkmayı ve 2026'ya kadar 300 milyar TL sürdürülebilir finansman sağlamayı taahhüt ediyor. Plan, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi) ve Geçiş Yatırımları Programı (TPI) analizleri doğrultusunda kurgulandı.

EMİSYON TİCARET SİSTEMLERİNDE KÜRESEL TRENDLER VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

Sera gazı emisyonları artmaya devam ederken, iklim değişikliği etkileri daha sık ve şiddetli hale geliyor. Aşırı sıcaklıklar, seller ve orman yangınları artık sıradan olaylar olarak birçok ülkede yaşanıyor. Bu durumda ülkeler sadece hedef belirlemekle kalmayıp, etkili ve sonuç odaklı mekanizmalar kurmak zorunda. Emisyon Ticaret Sistemleri (ETS), ekonomik büyümeyle emisyon azaltımını birlikte yöneten, somut etki yaratan önemli bir araç olarak öne çıkıyor. ICAP’ın Küresel Emisyon Ticaret Sistemleri Durum Raporu’ndan derlenen güncel durumu özetledik.

Dünya genelinde 38 ETS, yılda yaklaşık 10 milyar ton CO2 eşdeğeri kapsıyor ve küresel emisyonların %19’una karşılık geliyor. G20 ülkelerinin çoğu ETS’yi bölgesel ya da ulusal düzeyde uyguluyor. Çin, Hindistan, Brezilya ve Endonezya gibi ülkelerde kapsam genişlerken, gelişmekte olanlar daha esnek, sektörel hibrit modeller geliştiriyor. ETS sayısı artmakla kalmıyor, tasarımlar da çeşitleniyor.

AB, ETS kapsamını deniz taşımacılığına genişletip, 2027’de binalar ve karayolu taşımacılığı için yeni bir ETS başlatacak. Almanya bu sistemi kendi ulusal ETS’siyle entegre ediyor. İngiltere, karbon sızıntısını önlemek için 2027’de sınırda karbon düzenlemesini devreye alarak ETS’yi güçlendiriyor. Kanada ve ABD’de ise yeni eyalet bazlı ETS girişimleri öne çıkıyor.

2024’te bazı büyük ETS’lerde karbon fiyatları düştü; bu durum ekonomik belirsizlik, düzenleyici değişiklikler ve piyasa beklentilerinden kaynaklandı. Buna rağmen, ETS’ler hâlâ önemli gelir sağlıyor. 2023’te 74 milyar dolar olan gelir, 2024’te 70 milyar dolara geriledi ancak bu kaynaklar iklim yatırımlarına yönlendirilmeye devam etti. Yeni nesil ETS’lerde elde edilen gelirler, yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ve düşük gelirli destek programlarına doğrudan aktarılıyor.

Türkiye’de ise ETS hazırlıkları 2024’te somutlaştı. Uzun süredir gündemde olan İklim Kanunu’nun teknik içeriği tamamlandı, yasama süreci başlıyor. Kanun, Türkiye ETS’sinin yasal temelini oluşturacak. Pilot ETS’nin 2026’da başlaması planlanıyor. İzleme, raporlama ve doğrulama (MRV) altyapısı kuruldu, uluslararası iş birlikleriyle sistem test ediliyor.

Türkiye’nin ETS kurulumu yalnızca ulusal emisyon hedefleri için değil, AB’nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması’na (CBAM) uyum ve ihracatta maliyet artışını önlemek açısından da kritik. AB ile entegre karbon piyasası oluşturma potansiyeli, bu süreci dış ticaret ve sanayi stratejisi haline getiriyor.

SYNESGY, GÖNÜLLÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARDI (VSME) İLE BİRLİKTE GÜNCELLENDİ!

KOBİ'ler için **sadeleştirilmiş ve optimize edilmiş yeni soru setiyle** sürdürülebilirlik yolculuğunu artık çok daha kolay ve etkili hale getiriyor.

Sürdürülebilirlik çözümlerimiz hakkında bilgi almak ve bültenimize abone olmak için tr.info@crif.com adresinden bize ulaşabilirsiniz.